

Sveriges export av varor och direktinvesteringar i utlandet

Sammanfattande skrift av utredningen

”The relationship between international trade and foreign direct investments”.

Kommerskollegium
National Board of Trade

Kommerskollegium

Kommerskollegium är Sveriges myndighet för utrikeshandel och handelspolitik.

Vi arbetar för en öppen handel med klara spelregler, både inom och utanför EU.

Vår huvuduppgift är att förse regeringen med beslutsunderlag i handelspolitiska frågor.

Vi fungerar också som kontaktpunkt och samordningscentral, SOLVIT-center, för företag som stöter på handelshinder i sina utlandsaffärer.

Även privatpersoner kan göra en anmälan till Kommerskollegium om de kommer i kläm mellan olika regelsystem inom EU.

www.kommers.se

1 Inledning

Under de senaste decennierna har världsekonomin vuxit i takt med att fler länder har integrerats i världsekonomin. Den internationella handeln har liberaliserats och förbättringar har skett i informations- och kommunikationsteknologier. I vardagligt tal brukar man tala om globalisering.

Den svenska ekonomin är idag beroende av att exportera och importera varor då två tredjedelar av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) kommer från handeln med varor. I takt med globaliseringen har Sveriges varuexport ökat kraftigt. De senaste åren har däremot flera rapporter visat att den svenska exporten av varor har minskat sin andel av världshandeln.

De svenska multinationella företagen står för en betydande andel av Sveriges varuexport. I takt med att världsekonomin har integrerats har multinationella företag blivit allt mer flexibla i hur de väljer att leverera varor och tjänster till utländska marknader. Globaliseringen har helt enkelt gjort det lättare för multinationella företag att dela upp sin produktionskedja i flera länder och att ha produktion och försäljning på plats på utländska marknader. Kommerskollegium har därför valt att undersöka hur globaliseringen har påverkat de svenska multinationella företagens sätt att förse utländska marknader med varor och tjänster.

Inledningsvis visar vi på ett par trender och mönster om Sveriges export och direktinvesteringar i utlandet. Därefter presenterar vi en kartläggning av de svenska multinationella företagens utlandsverksamhet. Utifrån detta analyserar vi sambandet mellan handel och utländska direktinvesteringar. Analysen av sambandet görs genom att undersöka hur globaliseringen påverkar de svenska multinationella företagens export från Sverige och deras försäljning genom dotterbolag på utländska marknader. Studien tar upp den senaste forskningen kring utländska direktinvesteringar.

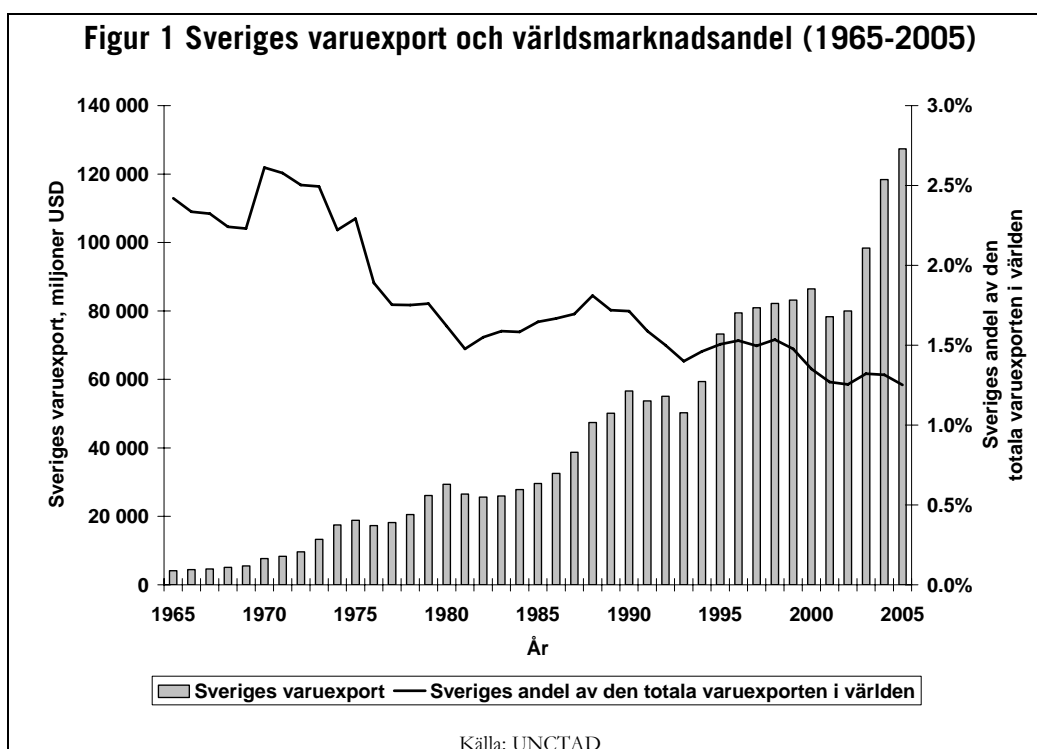
Denna sammanfattning baseras på slutsatserna i utredningen ”*The relationship between international trade and foreign direct investments*” (2008:3) som finns att tillgå på Kommerskollegiums hemsida (www.kommers.se).¹

¹ Utredningen baseras på data från UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) och företagsdata för svenska multinationella företag från IFN (Institutet för Näringslivsforskning). För information om datamaterialet och tillvägagångssätt hänvisas till utredningen.

2 Sveriges export och direktinvesteringar i utlandet

Sveriges varuexport

Export av varor är centralt för Sveriges ekonomi då varuexporten utgör nästan hälften av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP). I takt med globaliseringen har Sveriges varuexport ökat kraftigt (från 5 miljarder USD år 1965 till 130 miljarder USD år 2005). Trots detta har Sveriges andel av den totala varuexporten minskat. Utvecklingen illustreras i figuren nedan. År 1965 stod Sveriges varuexport för 2,5 procent av världens totala varuexport. År 2005 hade den halverats till 1,2 procent.

Sveriges direktinvesteringar i utlandet

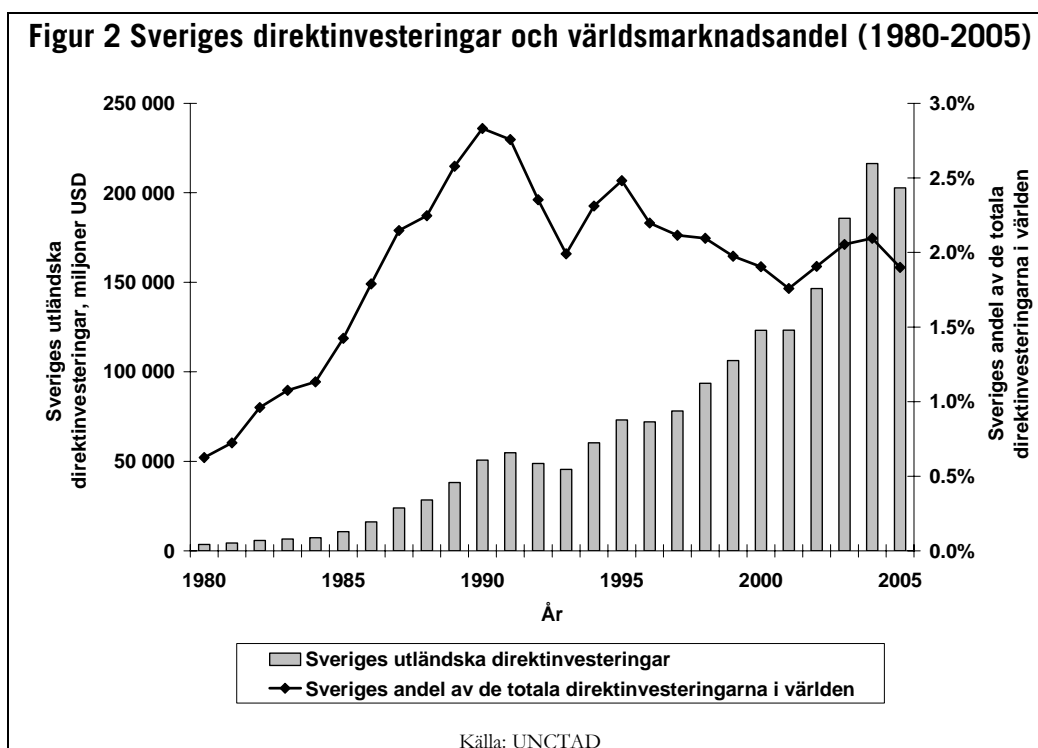
De svenska företagens investeringar i utlandet har ökat betydligt mer än den svenska varuexporten och produktionen i Sverige. De svenska direktinvesteringarna i utlandet var 55 gånger större år 2005 än år 1980. Under samma period blev Sveriges varuexport 4 gånger större och produktionen i Sverige fördubblades.

Utländska direktinvesteringar

Utländska direktinvesteringar är investeringar som görs i ett utländskt företag (dotterbolag) där investeraren äger en betydande andel (minst 10 procent av de röststarka aktierna) i det utländska företaget. Det utländska företaget är verksam i ett annat land än investeraren. Avsikten med investeringen ska vara att etablera en långvarig relation och påverka den operativa verksamheten i dotterbolaget.

Utvecklingen illustreras i figuren nedan. Mellan 1980 och 2005 ökade Sveriges direktinvesteringar i utlandet från 3,5 till nästan 200 miljarder USD. Under samma period ökade dessutom de svenska företagens investeringar som en andel av de totala direktinvesteringarna i världen från 0,6 procent till 1,9 procent.

Figuren nedan visar även att Sveriges andel av de totala utländska direktinvesteringarna har minskat sedan 1990. En av förklaringarna till minskningen är att många av de stora svenska multinationella företagen har köpts upp av utländska ägare från och med 1990-talet. Uppköpen av de svenska företagen innebär att deras tillgångar på utländska marknader inte längre ingår i statistiken över svenska direktinvesteringar i utlandet.

En förklaring till att många svenska multinationella företag har köpts upp av utländska ägare är reformeringen av Sveriges kapital- och finansmarknad. I takt med de flesta andra utvecklade länderna började Sverige liberalisera sin kapital- och finansmarknad i slutet av 1970-talet. Sverige avreglerade sin kreditmarknad 1986 och kapitalmarknaden 1993. Detta tog bort alla begränsningar av utländskt ägande av svenska företag och fastigheter. Avregleringen av den svenska kapitalmarknaden skedde i samband med att Sverige sökte om medlemskap i EU 1991 och senare blev EU-medlem 1995. Dessutom övergav Sverige den fasta växelkursen i november 1992. Dessa reformer och händelser startade omfattande utländska investeringar i den svenska företagssektorn. Asea fick exempelvis utländska huvudägare 1987, Alfa Laval 1991, Autoliv 1996, Astra 1998, Saab Automobil 1998 och Volvo Personvagnar 1999. Det utländska ägandet i Sverige ökade kraftigt under 1990-talet. I en rapport år 2001 beskriver Sundin och Sundqvist att den utländska ägarandelen av aktierna på Stockholmsbörsen ökade från 7 till 40 procent mellan 1989 och 1999. Denna trend illustreras i tabellen nedan.

Den vänstra delen av tabellen visar att de utländska direktinvesteringarna i Sverige har ökat mellan 1980 och 2005. År 2005 utgör de utländska direktinvesteringstillgångarna cirka hälften av Sveriges BNP i jämförelse med cirka 30 procent för EU. Den högra delen av tabellen visar att även de svenska investeringarna i utlandet är betydligt högre än i många andra länder och regioner.

Tabell 1 Utländska direktinvesteringar, procent av BNP (1980-2005)

Land/ Region	Ingående utländska direktinvesteringar, procent av BNP						Utgående utländska direktinvesteringar, procent av BNP					
	1980	1985	1990	1995	2000	2005	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Sverige	2,2	4,1	5,3	12,5	39,2	47,8	2,8	10,3	21,1	29,5	51,4	56,5
Danmark	6,1	6,0	6,9	13,2	46,5	39,1	3,0	3,0	5,5	13,7	46,2	45,5
Finland	1,0	2,5	3,7	6,5	20,2	27,3	1,4	3,4	8,2	11,6	43,5	38,5
Tyskland	4,1	5,4	6,7	6,7	14,5	18,0	4,8	8,7	9,1	10,9	29,0	34,6
EU	6,7	9,9	10,9	13,0	26,3	33,5	6,0	10,6	11,5	14,8	36,8	40,7
I- länder	5,3	6,4	8,2	8,9	16,2	21,4	6,2	7,3	9,6	11,3	22,8	27,9
Världen	5,3	6,9	8,5	9,4	18,3	22,7	5,7	6,5	8,6	10,0	20,5	23,9

Källa: UNCTAD

3 Svenska multinationella företags utlandsverksamhet

De svenska multinationella företagens aktiviteter i utlandet är viktiga för Sveriges ekonomiska utveckling. Detta beror bland annat på att Sveriges industri domineras av ett fåtal stora multinationella företag som svarar för en betydande andel av Sveriges handel.

Kommerskollegiums undersökning av de svenska multinationella företagens aktiviteter i utlandet börjar med att kartlägga i vilka länder företagen hade sin största närvaro under perioden 1974 – 2003. Tabellen nedan visar vilka länder som hade störst andel av det totala antalet anställda i svenska dotterbolag utomlands. De viktigaste länderna utifrån antalet anställda var USA, Tyskland, Frankrike, Italien och Storbritannien. Så mycket som en femtedel av alla anställda i svenska dotterbolag utomlands fanns i USA år 2003.

Tabell 2 Anställda i svenska dotterbolag utomlands, procent (1974-2003)

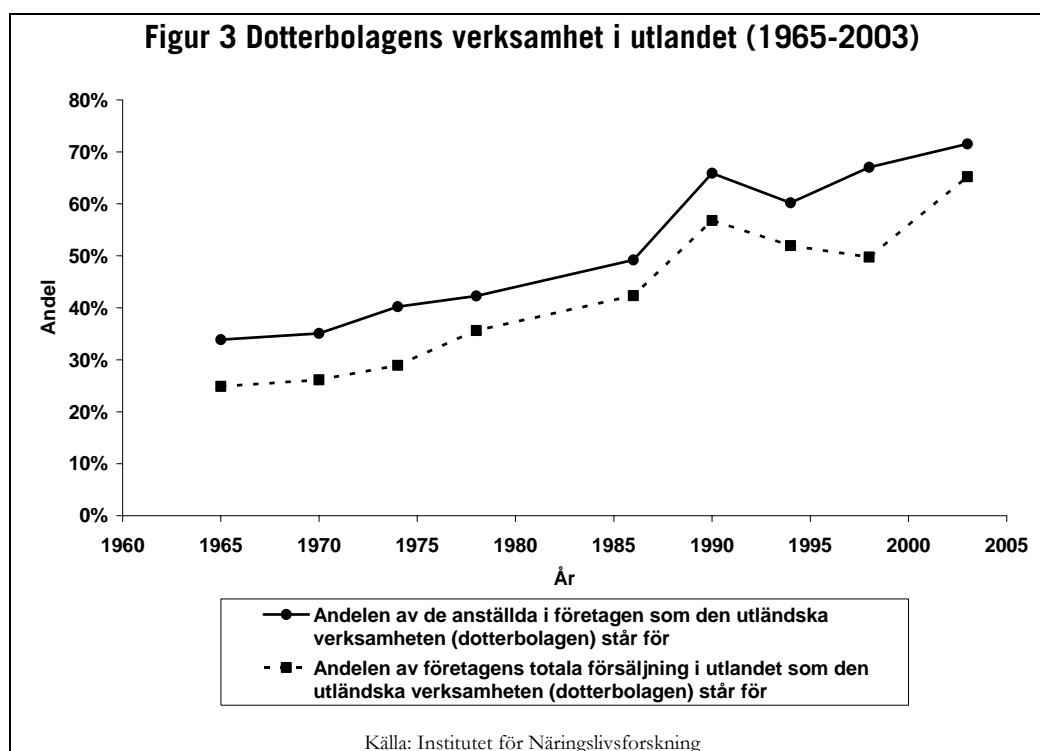
Plac.	Land	1974	1978	1986	1990	1994	1998	2003
1	USA	6,0	9,2	19,1	20,4	22,3	22,1	22,1
2	Tyskland	15,3	13,5	10,7	16,8	12,1	13,3	8,5
3	Frankrike	13,0	10,3	6,9	4,8	5,6	6,0	8,5
4	Italien	8,1	6,9	11,6	9,3	11,0	10,0	6,1
5	Storbritannien	7,0	9,6	6,2	9,4	8,4	5,3	5,6
6	Brasilien	9,0	10,6	5,8	3,9	4,0	4,8	4,0
7	Finland	3,7	3,4	2,9	2,4	1,3	2,2	3,0
8	Norge	1,6	1,5	2,3	3,4	2,2	1,0	2,8
9	Polen				0,1	0,9	1,7	2,8
10	Belgien	3,7	4,1	3,4	2,3	3,4	3,6	2,6

Källa: Institutet för Näringslivsforskning

Notera: Talen utgör procent av det totala antalet anställda placerade utomlands

Omfattningen av internationaliseringen av de svenska multinationella företagen illustreras i figuren på nästa sida. Figuren visar hur mycket av företagens totala försäljning och deras totala anställda som de utländska dotterbolagen står för.

De utländska dotterbolagens andel av försäljningen har ökat från 25 till 65 procent mellan 1965 och 2003. Det betyder att dotterbolagen i utlandet idag står för ungefär två tredjedelar av företagens totala försäljning. Endast en tredjedel produceras i Sverige och exporteras härifrån. Andelen anställda i svenska dotterbolag utomlands uppvisar ett liknande mönster. Svenska multinationella företag har förändrat det sätt de levererar varor och tjänster till utländska marknader. Med andra ord har Sveriges betydelse för de svenska multinationella företagens försäljning och produktion minskat.

De svenska multinationella företagen svarar för en majoritet av Sveriges totala export. Som nämntes i inledningen har Sveriges andel av den totala varuexporten i världen minskat de senaste decennierna. Utvecklingen för de svenska multinationella företagens export gick i samma riktning. Mellan 1970 och 1998 minskade deras andel av den totala varuexporten från 1,4 procent till 0,89 procent. Tabellen nedan visar denna utveckling.

Tabell 3 De svenska multinationella företagens försäljningsaktiviteter (1970-1998)

År	Sveriges varuexport, procent av världsexporten	Sv. multinationella företags export, procent av världsexporten	Sv. dotterbolags vidareexport, procent av världsexporten	Sv. dotterbolags lokala försäljning i utlandet, procent av världsexporten
	(1)	(2)	(3)	(4)
1970	2,61	1,40	0,18	0,67
1974	2,22	1,10	0,21	0,49
1978	1,75	1,08	0,26	1,23
1986	1,67	1,07	0,34	2,24
1990	1,71	0,95	0,66	2,44
1994	1,46	0,81	0,41	2,02
1998	1,53	0,89	0,30	2,09

Källa: Institutet för Näringslivsforskning

Hur har då de svenska dotterbolagens försäljningsaktiviteter i utlandet utvecklats? Tabellen ovan visar att både vidareexporten och lokala försäljningen i utlandet har ökat som en andel av världsexporten. Den positiva utvecklingen i dotterbolagens export och försäljning på plats i utlandet tyder på att de svenska multinationella företagen har placerat en allt större del av sina aktiviteter till utländska

marknader. Den positiva utvecklingen kan vara en förklaring till att Sverige och dess multinationella företag har minskat sin världsmarknadsandel inom varuhandeln. Det är värt att notera att även de svenska multinationella företagens försäljningsaktiviteter har påverkats av att flera av de stora svenska multinationella företagen köptes upp av utländska ägare under 1990-talet.

Resultaten visar att ett lands handelsutveckling inte alltid motsvarar utvecklingen för landets multinationella företags försäljningsaktiviteter. Den negativa trenden för Sveriges andel av den totala varuexporten uppvägs något av de svenska multinationella företagens aktiviteter i utlandet.

Multinationella företag

Multinationella företag är företag som har verksamhet i flera länder. Idag finns det cirka 77 000 multinationella företag och 770 000 dotterbolag runt om i hela världen. Forskningsrön visar att de multinationella företagen svarar för cirka två tredjedelar av den totala världshandeln, där en stor del av handeln sker inom den egna koncernen. Multinationella företag är dessutom mer produktiva, betalar högre löner och har bättre tillgång till teknologi, marknadsföring och know-how jämfört med icke multinationella företag. Många av företagen har exempelvis resurser som överstiger enskilda nationers. Multinationella företag utgör således en vital komponent i den globala ekonomin genom deras centrala position vad avser internationell handel, informationsteknologi, internationella produktionsnätverk och globala investeringar.

4 Internationell handel och utländska direktinvesteringar

Inom forskningen betraktades tidigare export och utländska direktinvesteringar som två alternativa strategier. Forskningen beskrev relationen mellan dessa två strategier som ett ”steg-för-steg” samband. Steg-för-steg sambandet baserades på att företagen vanligtvis började med att exportera från hemlandet för att därefter gå över till utländska direktinvesteringar i form av försäljning via dotterbolagen. Steget från export till utländska direktinvesteringar sker när de rörliga kostnaderna för att exportera blir större än de fasta kostnaderna för att etablera ett eller flera dotterbolag i utlandet. Denna utveckling sker i takt med en ökad efterfrågan av företagets varor och tjänster.

Senare forskning skiljer mellan två typer av utländska direktinvesteringar - marknadsorienterade och kostnadsorienterade direktinvesteringar. Under de senaste åren har det också vuxit fram en ny teori om komplexa direktinvesteringar som kompletterar den tidigare forskningen. En kort presentation av dessa tre typer av direktinvesteringar och sambandet mellan export och utländska direktinvesteringar följer nedan.

Marknadsorienterade direktinvesteringar

För att få tillträde till stora utländska marknader kan företagen investera utomlands och etablerar dotterbolag. Det är därefter dotterbolagen i utlandet som producerar och säljer varor och tjänster till de utländska marknaderna istället för att varorna tidigare exporterades från företagets hemland. Detta minskar de kostnader som kommer från tullar och transporter.

Även investeringar som görs i länder som ligger nära stora marknader räknas till denna typ av investeringar. Genom dessa investeringar placerar de multinationella företagen produktion i andra länder för att främja export till närliggande stora marknader. Eftersom dessa länder fungerar som plattformar kallas investeringarna för plattformsinvesteringar.

Generellt brukar marknadsorienterade direktinvesteringar ses som ersättning för export från företagets hemland. Plattformsinvesteringar kan emellertid generera ökad internationell handel genom att dotterbolagen exporterar vidare varor till andra utländska marknader.

Investeringar till industrialiserade länder

Majoriteten av alla investeringar går från utvecklade länder till andra utvecklade länder. De flesta utländska direktinvesteringar drivs framförallt av intresset av ett ökat tillträde till marknader. USA och EU är de mest aktiva aktörerna både när det gäller att investera i utlandet och att ta emot utländska investeringar. År 2005 stod EU-länderna för 51 procent av världens totala utländska direktinvesteringar. Samma år tog EU emot 44 procent av alla utländska direktinvesteringar.

Kostnadsdrivna direktinvesteringar

För att dra nytta av exempelvis löneskillnader mellan länder och regioner kan företagen göra kostnadsdrivna direktinvesteringar. Företagen delar då upp produktionsprocessen i flera delar där vissa delar av produktionen förläggs exempelvis till områden där det finns billig och mindre kvalificerad arbetskraft.

Då de kostnadsdrivna direktinvesteringarna innebär en geografisk uppdelning av produktionsprocessen leder detta till en ökad internationell handel. Det multinationella företaget ökar sin export och import av insatsvaror till slutprodukten. Den ökade handeln består även av export till slutkunden.

Investeringar till utvecklingsländer

Under senare år har de kostnadsdrivna investeringarna ökat. Exempelvis har utvecklingsländerna mottagit en allt större del av de totala utländska direktinvesteringarna. 1980 tog de emot 16 procent av alla direktinvesteringar i världen. 2005 tog de emot 36 procent av de totala direktinvesteringarna. En av drivkrafterna bakom dessa investeringar till utvecklingsländerna är bland annat att få tillgång till lägre produktionskostnader.

Komplexa direktinvesteringar

Företag kan i verkligheten investera både för att uppnå bättre marknadstillträde och dra fördelar av skillnader i exempelvis lön. Enligt en rapport av Feinberg och Keane år 2005 är hela 69 procent av de amerikanska direktinvesteringarna av en sådan komplex natur.

Genom att flera stora utvecklingsländer med stora marknader och ett stort utbud av resurser i form av mindre kvalificerad arbetskraft har integrerats i världsekonomin har komplexa direktinvesteringar blivit vanligare. En ytterligare förklaring är att liberaliseringen av den internationella handeln och utvecklingen av informations- och kommunikationsteknologin har gjort att företagen blivit allt mer effektivt organiserade.

Den nya ekonomiska situationen har lett till ökad frihet och flexibilitet för företagen i hur de kan producera och leverera varor och tjänster till utländska marknader. Genom att specialisera produktionen och sprida den till flera geografiska områden kan företagen dra nytta av globaliseringens möjligheter.

Sambandet mellan export och utländska direktinvesteringar

Enligt den senare forskningen påverkas exporten och de utländska direktinvesteringarna av samma faktorer. Exempel på sådana faktorer är stordriftsfördelar, handelskostnader, marknadstillträde, en växande världsekonomi och skillnader i löner mellan olika länder och regioner.

Forskningen visar följande samband mellan exporten och utländska direktinvesteringar:

1. *Lägre handelskostnader stimulerar export från hemlandet.* När varor kan skeppas till utländska marknader till en lägre kostnad finns det mindre anledning att ta på sig stora fasta kostnader som det innebär att etablera dotterbolag utomlands.
2. *Växande marknader attraherar marknadssökande utländska direktinvesteringar.* Eftersom försäljningen är högre på större marknader är möjligheterna till minskande handelskostnader genom lokal produktion mer betydande på stora och växande marknader.
3. *Växande marknader och minskade handelskostnader gynnar tillsammans plattformsinvesteringar.* Länder kan i större utsträckning användas som plattformar för dotterbolagsexport. Detta gäller särskilt för de länder som är nära viktiga exportmarknader.

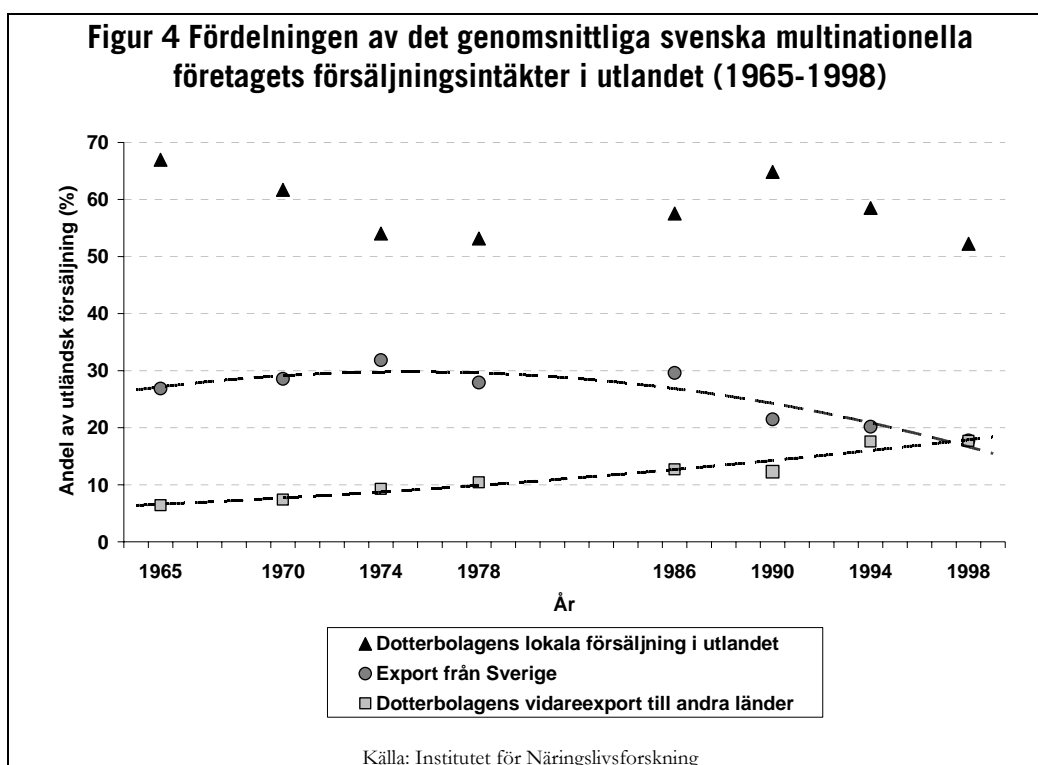
5 Sambandet mellan export från Sverige och försäljningsaktiviteter utomlands

Hur ser sambandet ut mellan de svenska multinationella företagens export från Sverige och deras direktinvesteringar i utlandet? Har globaliseringen påverkat de svenska multinationella företagens val mellan export från Sverige eller produktion och försäljning via dotterbolag i utlandet? Med globalisering menas här en växande världsekonomi som integreras allt mer på grund av liberaliseringen av den internationella handeln och förbättringar i transport och kommunikationsteknologier.

Kommerskollegium har undersökt hur mycket det genomsnittliga svenska multinationella företaget exporterar från Sverige och hur mycket företaget säljer genom dotterbolagen i utlandet. Det svenska multinationella företagens totala försäljning i utlandet består av:

- (i) företagets export från Sverige
- (ii) dotterbolagens lokala försäljning i utlandet
- (iii) dotterbolagens vidareexport från ett värdland till andra länder

Figuren nedan visar att exportandelen inom företaget var ungefär 25 procent år 1965 medan andelen sjönk till under 20 procent på 1990-talet. Exportandelen var som högst på 1970-talet med 30 procent.

När exportandelen ökade under 1970-talet minskade samtidigt dotterbolagens lokala försäljning i utlandet. Detta berodde på att kostnaderna för internationell

handel minskade och att vinsten för detta var större än fördelarna med att producera lokalt på utländska marknader.

Under 1990-talet minskade däremot både exportandelen och andelen som omfattar de svenska dotterbolagens lokala försäljning i utlandet. Det blev istället vanligare att de svenska multinationella företagen använde sina dotterbolag som exportplattformar. Det är därför figuren ovan visar en ökning av dotterbolagens vidareexport under 1990-talet. Dotterbolagens försäljningsaktiviteter har alltså blivit allt viktigare för de svenska multinationella företagen. Numera står dotterbolagens försäljningsaktiviteter i ett genomsnittligt svenskt multinationellt företag för över två tredjedelar av försäljningsintäkterna.

Kommerskollegiums undersökning av sambandet mellan de svenska multinationella företagens export från Sverige och dotterbolagens försäljning i utlandet visar att både exporten och dotterbolagens försäljning ökar när världsekonomin växer. Dotterbolagens försäljning ökar däremot mer än vad exporten gör. Resultaten betyder att svenska företag i större utsträckning väljer att investera i och sälja genom sina dotterbolag än att exportera från Sverige. Undersökningen visar däremot att minskade handelskostnader ökar exporten och dotterbolagens försäljning i utlandet lika mycket. Sammantaget har globaliseringen lett till en förändring av de sätt de svenska multinationella företagen förser sina utländska marknader med varor och tjänster.

6 Sammanfattande slutsatser

I den allt mer integrerade världsekonomin har de multinationella företagen en allt större flexibilitet i hur de väljer att förse utländska marknader med varor och tjänster. Företagen kan välja mellan att exportera, investera i utlandet eller göra både och.

I dagens globaliserade värld har sambandet mellan export och utländska direktinvesteringar blivit allt mer komplext. Båda påverkas av stordriftfördelar, internationella handelskostnader, ökat marknadstillträde, växande världsekonomi och skillnader i exempelvis lön mellan olika länder och regioner.

Direktinvesteringar som görs för att få tillträde till stora utländska marknader kan ersätta export från hemlandet medan direktinvesteringar som görs för att dra nytta av lägre produktionskostnader kan främja export från hemlandet.

Kommerskollegiums undersökning av hur globaliseringen har påverkat de svenska multinationella företagens sätt att förse utländska marknader med varor och tjänster visar att:

- De svenska multinationella företagen sköter en allt större del av sin produktion och försäljning på plats på utländska marknader. Numera sker omkring två tredjedelar av de svenska multinationella företagens försäljningsaktiviteter i utlandet.
- En växande världsekonomi ökar både de svenska multinationella företagens export från Sverige och dotterbolagens försäljning i utlandet. Dotterbolagens försäljning av varor och tjänster till de utländska marknaderna ökar dessutom betydligt mer än den svenska exporten. Resultaten betyder alltså att investeringar i utlandet till en viss del ersätter export från Sverige.

Sammanfattningsvis har globaliseringen lett till att svenska multinationella företag har förändrat sitt sätt att leverera varor och tjänster till utländska marknader. Det är allt vanligare att de svenska multinationella företagen använder sina dotterbolag utomlands för produktion och försäljning framför att exportera från Sverige.

Förändringen i de svenska multinationella företagens sätt att förse sina kunder i utlandet med varor och tjänster är *en* förklaring till den negativa utveckling som har skett för Sveriges andel av världens totala varuexport.